



Jitka Seitlová je senátorka za volební obvod Přerov. V Senátu působí také jako místopředsedkyně Výboru pro územní rozvoj, veřejnou správu a životní prostředí. Vystudovala přírodovědeckou fakultu na Masarykově univerzitě v Brně, profesí je geoložka. Tématem rozhovoru jsou aktuální otázky z energetiky i hodnocení práce Ministerstva životního prostředí během předchozí vlády.

Soustřed'me se na obory s přidanou hodnotou.

Mezi ně patří i obnovitelné zdroje

V září jste se účastnila debaty u kulatého stolu, která byla zaměřena na ekonomické problémy jaderné energetiky ve světě. Jaký je váš postoj k jaderné energetice?

Řekla bych – velmi opatrný. Celý tento sektor se jeví do budoucna jako velmi neperspektivní, a to z mnoha důvodů. Ano, máme tu jaderné experty, máme tu dvě jaderné elektrárny, ale to neznamená, že to tak zůstane napořád.

„Existují velmi kvalitní analýzy, které říkají, že význam obnovitelných zdrojů v energetickém mixu poroste, jejich cena se snižuje a dále snižovat bude, a že technologie, umožňující akumulaci energie, jsou už velmi blízko.“

Ekonomika tohoto oboru je nyní velmi nevýhodná, kvůli takzvaným zátěžovým testům se musela dělat dodatečná bezpečnostní opatření, což si vyžádalo nemalé náklady. Cena silové elektřiny spadla vlivem obnovitelných zdrojů natolik, že nové reaktory, o nichž uvažovala minulá vláda, se jeví jako ekonomicky značně nevýhodné. Ale to není jediný problém. Stále nemáme například úložiště jaderného odpadu a ani nevíme, co budeme dělat s jadernými bloky, které bude jednou nutné odstavit. Ze zahraničí víme, že likvidace jaderné elektrárny tak, aby neohrožovala své okolí, je enormně nákladná, může stát až tolik peněz, kolik stála její výstavba. To vše vnímám jako velmi vážné a nezodpovězené otázky, a proto v současné době nejsem podporovatel dalšího rozvoje jaderné energetiky u nás.

V Česku je tradičně vysoká podpora jaderné energetiky jak mezi veřejností, tak mezi politiky. Odklon od jádra nemá v programu žádná relevantní politická strana. Čím si to vysvětlujete?

Myslím, že je to pozůstatek doby před rokem 1989, kdy byla výroba energetických celků, turbín, reaktorů a dalších zařízení klíčovým odvětvím. Jenže všechny tyto výroby jsou dnes v zahraničních rukou, především Ruska, takže představa, že rozvoj jaderné energetiky nám zaručí soběstačnost, je zcela mylná. Je tu ale velmi silná lobby, která má na výstavbě těch

obrovských bloků zájem. Argumentuje zaměstnaností, zakázkami pro domácí průmysl – ale pak nám předloží účet, který zaplatíme všichni. Seriózní debata se o tom na celostátní úrovni vůbec nevede, to je velká škoda.

Podle státní energetické politiky má jaderná energetika v Česku dominovat, zatímco obnovitelné zdroje mají být jen jejím doplňkem. Myslíte, že skutečně můžeme zůstat „jaderným ostrovem“, když okolní svět jde jinou cestou?

Nedávno jsem byla na konferenci expertů politických stran, kteří mají energetiku na starosti. Stále dokola se tam točil argument, že obnovitelné zdroje nebudou stačit na pokrytí energetické potřeby České republiky. Existují ale velmi kvalitní analýzy, které říkají, že význam obnovitelných zdrojů v energetickém mixu poroste, jejich cena se snižuje a dále snižovat bude, a že technologie, umožňující akumulaci energie, jsou už velmi blízko. Ten vývoj jde velmi rychle, pro mě až neuvěřitelně, dopředu. Kromě toho naše ekonomika nebude pořád stát na těch těžkých, energeticky náročných výrobcích. Měli bychom se soustředit na obory, ve kterých se vytváří nejvyšší přidaná hodnota, a jedním z těchto oborů jsou obnovitelné zdro-

Po neúspěšném tendru na stavbu nových reaktorů v Temelíně, který v roce 2014 zrušila Sobotkova vláda, dostává prioritu nový jaderný zdroj v Dukovanech. Společnost ČEZ již podala žádost o ekologické posouzení projektu v rámci procesu EIA a vláda avizovala, že v tomto volebním období padne rozhodnutí o tom, jestli se elektrárna bude stavět a za jakých podmínek.



Politici stále razí pro Českou republiku jadernou cestu, ačkoli evropská energetika současně se ubírá jinými směry. Aby toho nebylo málo, rozpočet na stavbu je nerealistický. Podle expertů je částka 110 miliard Kč, o které se nejčastěji hovoří, až třikrát podhodnocena. Kdo by nakonec nesl tíhu investice, aby byla zaručena její návratnost, je nasnadě. Byli bychom to my, občané. Přitom existuje alternativa, jak zajistit naši energetickou bezpečnost levněji, rychleji a v neposlední řadě bez rizika vážné havárie, která by naši malou ekonomiku zruinovala. Perspektivní alternativou mezi konvenčními zdroji jsou plynové elektrárny, které lze postavit až patnáctkrát levněji a pětikrát rychleji. Jak naznačuje současný trend, v evropské energetice se bude stále více prosazovat model „plynové elektrárny + obnovitelné zdroje + akumulace (storage)“.

A jak vidíte energetickou budoucnost Vy? Napište nám.

Přeji vše dobré v novém roce 2018.

Daniela Magersteinová

je. Když se podíváte na země, kterým se dnes ekonomicky daří, tak vidíte, že je silně táhne právě rozvoj obnovitelných zdrojů. Dnes už za tím není ani tak politické rozhodnutí vlád, ale spíš strategie firem, které vědí, že je to dlouhodobě perspektivní, správná cesta.

Mohou tedy obnovitelné zdroje porazit jádro i proti vůli vlády?

Vláda může bohužel ten trend hodně zabrzdit. Jestliže se rozhodne investovat obrovské peníze do nových jaderných bloků, tak to pro Českou republiku určitě nebude výhra. Budeme mít extrémně drahou elektřinu, kterou od nás v zahraničí nikdo nekoupí, pokud ji nebude stát nějakými klíčkami dotovat. Obnovitelné zdroje, chytré sítě a další vymoženosti zůstanou na okraji, protože nejsou s těmi obrovskými centrálními zdroji kompatibilní.



Kráčeno. Rozhovor připravil Jakub Šiška a celý je k dispozici na serveru Obnovitelne.cz: <http://www.obnovitelne.cz/cz/clanek/219/jitka-seitlova-soustredme-se-na-obory-s-pridanou-hodnotou-mez-i-ne-patri-i-obnovitelne-zdroje/>. Foto: Obnovitelne.cz



Paroplynové elektrárny mají budoucnost

Výhodou je jejich vysoká flexibilita. Patří mezi tzv. špičkové zdroje, protože pomáhají vykrývat špičky ve spotřebě. Naběhnou během několika minut - v tomto je překonají pouze vodní elektrárny. Protože paroplynové elektrárny umožňují pružnou regulaci, velmi si v elektrizačním systému rozumí s obnovitelnými zdroji, které se zase označují jako fluktuující neboli nestálé zdroje energie.

U nás máme jedinou paroplynovou elektrárnu v Počeradech. Její stavba začala v roce 2011 a trvala pouhé 2 roky. Instalovaný výkon dvou plynových a jedné parní turbíny je celkem 840 MW. Elektrárna stála Skupinu ČEZ necelých 16 miliard korun. Účinnost je téměř 60 procent. Pro porovnání: u uhelných a jaderných elektráren se pohybuje od 30 do 40 procent.

Po pár letech nepříznivých ekonomických podmínek (v době, kdy se její provoz nevyplácel, byla odstavena) je teď žádanou kapacitou zejména ve špičkách. Dvě plynové turbíny jsou schopné dodat elektřinu tak říkajíc okamžitě, zhruba během jedné hodiny od pokynu dispečera ČEZ. Tato flexibilita je velmi ceněna, jak již bylo výše zmíněno. Je to jednak proto, že je to výhodné pro obchodování, ale také pro schopnost vyrovnat výkyv v elektrizační soustavě při náhlém výpadku jiného zdroje.

Také v dalších evropských zemích včetně Německa jsou paroplynové elektrárny opět na výsluní. Investují do nich významní hráči na energetickém trhu. U nás například energetický a průmyslový holding EPH koupil na podzim 2017 ve Velké Británii dvě paroplynové elektrárny o celkovém výkonu 2300 MW.

Půjde to i bez nových reaktorů?

Zrušení tendru na stavbu elektrárny v Temelíně nebylo milé mnohým místním lidem a také zástupcům místních samospráv. Některé obce v okolí JE Temelín se sdružily ve spolek a snažily se lobovat za rozšíření elektrárny u nadregionálních politiků. Od obří investice si slibovaly nové pracovní a podnikatelské příležitosti, rozvoj regionu. Chápu to tak, že chtěly pro své občany to nejlepší. Se změnou kursu k Dukovanům se začaly rozplývat některé plány, nicméně se ukazuje, že rozvoj úplně nestojí a nepadá s rozšířením Temelína. Například Týn nad Vltavou: Město před lety vyčlenilo pozemky na novou průmyslovou zónu, zájem projevil čtyři větší firmy, které své podnikání měly spojeny se stavbou nového Temelína. Jakmile vláda zrušila tendr, jejich zájem opadl, a tak se realizace zóny odložila.

Ne však na dlouho. O stavbu nových výrobních závodů projevilo zájem nejméně pět firem a v současné době město již dokončuje novou komunikaci pro napojení průmyslové zóny. Vznikne zde na 150 pracovních míst. Svě zastoupení pro východní Evropu zde bude mít např. německá firma Tünkers, která vyrábí obráběcí stroje.

Ještě k tématu pracovních příležitostí, které působí dost často jako vábníčka, když je třeba obhájit nějaký kontroverzní projekt. Jasně že lidé chtějí pracovat, ideálně v blízkosti svého bydliště. Je ale dobré zůstat v tomto směru střízlivý, protože skutečný příslib, že stavba přinese práci místním lidem, dnes nikdo nedá. Vzpomeňme na stavbu mezikladu v Temelíně před deseti lety, kde většinou pracovali lidé odjinud, například ze Slovenska.

Francie, která vyrábí 70 procent elektřiny z jádra, nedávno oznámila, že se hodlá v energetice postupně obracet k zelenějším zdrojům. Do roku 2025 chce zavřít až 17 svých jaderných reaktorů z aktuálně provozovaných 58.



Francie se chce také více orientovat na solární a větrné elektrárny. Zcela opačné plány jsou v České republice.

Pokračování jaderné cesty u nás má zajistit nejen stavba nových reaktorů, ale také prodloužení provozu jaderné elektrárny Dukovany. V červnu 2017 získal její druhý blok od Státního úřadu pro jadernou bezpečnost (SÚJB) povolení k dalšímu provozu na dobu neurčitou. SÚJB toto povolení ČEZu vydal, aniž by byly splněny podmínky bezpečného provozu, což provozovateli ukládá i atomový zákon. Nebyla například prokázána odolnost, spolehlivost a těsnost některých zařízení důležitých pro bezpečné provozování jaderné elektrárny (čerpací stanice superhavarijního napájení, systém chlazení bazénu s vyhořelým jaderným palivem, systém technické vody důležité). Tyto nedostatky má provozovatel v budoucnosti odstranit - je to zcela absurdní situace, protože tyto podmínky by přece měly být nejprve splněny a teprve poté by měl úřad povolení vydat.

Další desítky let je tedy možné provozovat jadernou elektrárnu Dukovany, která ani nemá ochrannou obálku (kontejnment), jež má bránit úniku radioaktivních látek do životního prostředí v případě havárie.

Monika Machová Wittingerová

V prosinci 2017 vydalo: Jihočeské matky, z.s.,
Kubatova 6, Č. Budějovice, 370 04
E-mail: jihoceske.matky@ecm.cz
Tel.: +420 603 516 603
www.jihoceskematky.cz
Registrováno: Ministerstvo kultury ČR,
reg.č. MK ČR E 21194



Jihočeské matky

Jaderná elektrárna Dukovany,
foto Marcela Jakušová

